

Vojenský ústřední archiv Praha

Vojenský historický archiv

Generál Heliodor Píka

1939-1948

(Značka fondu: Píka)

Inventář

Obsah:

Úvod str. 3 - 5

Inventář str. 6 - 8

1.1. Období 1939-1945	6	inv.č. 1 - 18
1.2. Rok 1946	7	19 - 26
1.3. Rok 1947	7	27 - 39
1.4. Rok 1948	8	40 - 41
1.5. Nedatované materiály	8	42 - 46

Vojenský historický archiv

Úvod:

Divizní generál Heliodor Píka (3.7.1897-21.6.1949)

Heliodor Píka se narodil 3. července 1897 v rodině venkovského koláře ve Štítině, okres Opava. Vystudoval gymnázium v Opavě, kde patřil k vynikajícím žákům a maturitu složil v sextě. Pozdější vojenskou a politickou činnost pro československou vládu mu usnadnily bohaté jazykové znalosti, kdy již ze studia ovládal němčinu, řečtinu a latinu, k nimž se za 1. světové války přidala ještě ruština a francouzština, později rumunština a pasivně i polština a španělština.

Počaté studium farmacie na Univerzitě Karlově zmařilo vypuknutí 1. světové války, kdy byl jako jednorozční dobrovolník dne 14. října odveden do rakousko-uherské armády k 15. zeměbranceckému pluku v Opavě. Zde nejprve absolvoval tříměsíční kadetku, kdy byl povýšen na četaře a poté působil jako instruktor až do svého odvelení na frontu v červnu 1916. To již sloužil v hodnosti praporčíka a nasazen byl na východní frontu. Zde však pro své vlastenecké cítění dne 21. července 1916 (24.7.1916) u Berestečka přeběhl k Rusům. Do vznikajících československých legií se přihlásil 5. října 1916 v zajateckém táboře „Paratský závod“ v Kazaňské gubernii. Do jednotek však byl zařazen až v červenci 1917, kdy sloužil u 1. roty náhradního praporu 1. československé střelecké divize v Bobrujsku. Právě tato jednotka se jako první přesunula do Francie. Spolu s ní tak 7.10.1917 odjel s 1. transportem i střelec (vojín) Heliodor Píka. Po příjezd do Francie byl díky svým studiím farmacie přeřazen k zdravotní službě u 21. čs. střeleckého pluku a povýšen na podporučíka. Vykonával funkci plukovního lékárníka v posádkové nemocnici v Cognaku určené jak pro čs. 21. střelecký pluk, tak i pro 33. francouzský pěší pluk. V červnu 1918 byl povýšen na poručíka a poslán do tábora v Darney. Zde vykonával funkci praporečnického lékaře a plynového důstojníka pluku a na vlastní žádost byl nasazen na frontu v Ardenách.

Po skončení 1. světové války odjel 12. prosince 1918 do vlasti. Hranice Československé republiky překročil 9. ledna 1919 s pomocnou rotou 21. střeleckého pluku. V rámci této jednotky byl okamžitě nasazen do bojů na Těšínsku. V květnu 1919 byl přesunut na Slovensko a ustanoven spojovacím důstojníkem u štábu skupiny francouzského plukovníka Gillaina. V průběhu služby na Slovensku byl povýšen na nadporučíka a v září 1919 byl odvelen do dvouměsíčního kurzu pro důstojníky pěchoty v Milovicích. Odtud byl poslán do Francie ke studiu na odborné vojenské škole (École spéciale militaire) v Saint Cyr, když ještě předtím byl 1. ledna 1920 oficiálně přijat jako důstojník z povolání do československé armády. Po návratu ze studií ve Francii krátce působil u 21. pěšího pluku v Kladně, ale v říjnu 1920 byl přidělen jako instruktor na Vojenskou akademii v Hranicích. Později zde vyučoval „nauku o plynech“. Od roku 1923 působil u 5. školského a výcvikového oddělení hlavního štábu a byl povýšen na kapitána.

V letech 1926-1928 byl poslán opět ke studiím ve Francii, tentokrát na prestižní pařížskou válečnou školu École Supérieure de Guerre. Po jejím absolvování byl povýšen na štábního kapitána generálního štábu a od 1.10. 1928 působil u 3. oddělení štábu ZVV Praha. Dne 15. září 1929 byl trvale přidělen k 1. oddělení hlavního štábu, kde zastával funkci taktického pobočníka náčelníka hlavního štábu. To již byl povýšen na majora generálního štábu. V popisovaném období rovněž krátce působil ve skupině válečného průmyslu Generálního sekretariátu Meziministerského sboru obrany státu. Jako pplk. gšt. byl dekretem ministra národní obrany dne 1. září 1932 jmenován československým vojenským atašé v Bukurešti. Tuto činnost vykonával až do ledna 1937. Za působení v Rumunsku si vytvořil celou řadu osobních kontaktů, které plně využil na počátku 2. světové války. Byl obratným

propagátorem vojenské spolupráce v rámci malodohodového spojení a českého zbrojního průmyslu a díky svému diplomatickému umění a značné popularitě umožnil realizaci mnoha komplikovaných zbrojních obchodů.

Po návratu do Prahy byl 31. března 1937 přidělen ke Generálnímu sekretariátu obrany státu do skupiny pro záležitosti týkající se spolupráce československého válečného průmyslu s průmyslem Malé dohody. Za mobilizace odjel v čele vojenské delegace do Rumunska a Jugoslávie, kde jednal o materiální a vojenské pomoci pro Československou republiku. Po přijetí podmínek mnichovské konference se zasloužil o jednání o odprodeji přebytečné výzbroje Rumunska.

Dne 29. března 1939 plk. gšt. Heliodor Píka odešel do exilu do Rumunska a na počátku dubna 1939 odjel do Paříže a Londýna, kde projednal koordinaci s vedením rodícího se 2. československého zahraničního odboje. Národním výborem byl jmenován zvláštním československým zmocněncem pro Rumunsko a vojenským poradcem pro Balkán. Zde organizoval spojení s čs. domácím odbojem a zajišťoval přechody vlastenců do zahraničí. Po změně politické situace v Rumunsku, byl 12. října 1940 zatčen příslušníky Železné gardy, ale díky osobním kontaktům byl propuštěn, nicméně dne 14. října 1940 byl nucen Rumunsko opustit a uchýlit se do Istambulu v Turecku. Zde pokračoval v odbojové činnosti a v roce 1941 navázal kontakty s vojenskými představiteli SSSR. Krátce po přepadení SSSR a navázání diplomatických styků souhlasila sovětská vláda s vytvořením československé vojenské mise, jejímž náčelníkem byl 2. srpna 1941 ustanoven plk. gšt. H. Píka. Tuto funkci vykonával až do roku 1945, kdy důsledně zastával zájmy čs. vlády, čímž pochopitelně získal mnoho nepřátel. Dekretem presidenta E. Beneše byl 5. 12. 1943 povýšen na brigádního generála a dnem 1. 8. 1945 vrcholila jeho kariéra, když byl povýšen na divizního generála. Po návratu do vlasti byl 31. 7. 1945 ustanoven podnáčelníkem hlavního štábu pro zvláštní úkoly. Z titulu své funkce zprostředkoval styky a jednání s vojenskými představiteli cizích států. V roce 1946 se zúčastnil mírové konference v Paříži a po jejím skončení byl 1. listopadu 1946 ustanoven zatímním zástupcem náčelníka hlavního štábu, aby tuto funkci zastával až do března 1948.

V době únorových událostí roku 1948 byl nemocný a dne 1. března byl odeslán do vojenské nemocnice, kde se podrobil operaci žlučníku. V této době již byl plněn rozkaz přednosta 5. oddělení hlavního štábu plk. pěch. B. Reicina na sledování generála Píky. Na základě vykonstruovaných obvinění byl na začátku května 1948 zatčen. Během vazby byl 1. června 1948 oficiálně přeložen do výslužby. Vyšetřování bylo ukončeno 17. listopadu 1948 a 26.-28. ledna 1949 proběhl politický proces při němž byl odsouzen k trestu smrti. Poprava byla vykonána ve věznici Plzeň - Bory dne 21. 6. 1949. Jeho jméno bylo očištěno až 13. prosince 1968, kdy byl rehabilitován.

Údaje o převzetí fondu Generál Heliodor Píka do Vojenského historického archivu se nepodařilo zjistit.

Fond obsahuje materiály I. kategorie. Jedná se o spisovou dokumentaci z kanceláře zástupce náčelníka hl. št. div. generála Heliodora Píky a náčelníka Hlavní správy výchovy a osvěty MNO gen. Procházky, týkající se organizace čs. armády, zařazení vyšších velitelů, návrhy na povýšení důstojníků, různé koncepty generála Píky (osobních dopisů, poděkování, intervence, svědectví o odbojové činnosti), vojenský znalecký posudek v trestní věci K.H. Franka a jiné.

Fond zahrnuje časové období let 1939 - 1948 a je uložen v pouhých dvou kartonech. Při předání ke dni 2. 1. 1995 nebyl fond vyskartován. Jedinou archivní pomůckou byl

prozatímní soupis od R. Ballnerové. Většina materiálů jsou česky psané strojopisy. Pouze polské zpravodajské posudky z voj. archivu v Gdaňsku o významných osobnostech čs. státu a armády jsou z většiny psány rukou a to jak v polštině, tak i v němčině. Fond dále obsahuje cca 4 slepené speciální mapy Kolína nad Rýnem a několik miniatur fotek významných českých představitelů. Součástí fondu je propagační leták Jaltské konference tištěný v němčině.

Fond obsahuje cenné materiály ke studiu poválečných dějin Československa.

Úvod zpracoval Mgr. Martin Dubánek
Inventář zpracovala R. Ballnerová, revizi provedl Mgr. Martin Dubánek

Wojenský historický archiv

inv. č.	obsah	časové období	karton
---------	-------	---------------	--------

období 1939-1945

1	Polské zpravodajské posudky z voj. archivu v Gdaňsku o význačných osobnostech čs. státu a armády	1939 - 1942	1
2	Organizace příští obrany státu (2 exempláře)	prosinec 1942	1
3	Dotazník ing. gen. Václava Noska	květen 1945	1
4	Rozkazy sovět. voj. velitelství obyvatelstvu v Německu (odevzdání cizích platidel a zlata, zákaz nošení uniforem)	červenec 1945	1
5	Výzva starosty města Pirny k bývalým důstojníkům a jiným uniformovaným složkám, aby se přihlásili k registraci	září 1945	1
6	Zpráva o informační cestě Dr. Hajdu a gen. Píky po Německu	září 1945	1
7	Opisy dopisů čs. ministra nár. obrany náč. gen. štábu RA Antonovovi (rusky)	září-listopad 1945	1
8	Radiolokační zařízení bývalé německé armády	září 1945	1
9	Porada o reparačních požadavcích vůči Německu	září 1945	1
10	„Zvláštní skupina“ (parašutisté) - poznámky plk. Palečka k její likvidaci, čj. 450/zvl.skup.2.odd.	říjen 1945	1
11	Bojová škola (Battle-School), návrh škpt. Pavlíka na zřízení, čj.1996 dův.hl.št.1.odd.	říjen 1945	1
12	Stav dodávek a požadavky MNO na vojenský materiál od SSSR čj.3627 dův.hl.št.vel.děl., 2760 dův. II.odb., 3862 dův.let., 3930 dův.let., 2178 dův.5.odd., 2525 dův.hl.št.žen., 22667 dův.hl.št.4.odd., 928 taj.VŽV	listopad 1945	1
13	Memorandum důstojníků - osvobozených politických vězňů	listopad 1945	1
14	Zkoušky děl. materiálu - termín zkoušek (čj.593 dův.vel.h.t.)	listopad 1945	1
15	Celková zpráva o služební cestě vel. tank. vojska k 3. tankové brig. v Pardubicích, Zpráva o vykonané přehlídce u 14. tank. brig. na Slovensku (čj.1355 dův.hl.št.vel.tank.voj.)	listopad 1945	1
16	Prohlášení krymské konference (německy)	1945	1
17	Výcvikové směrnice na rok 1945/1946	1945	1

inv. č.	obsah	časové období	karton
18	Organizace a činnost týlů vyšších jednotek + pplk. ing. J. Slabý	1945	1
	<u>rok 1946</u>		1
19	Organizace JVD (jednotky dopravované vzduchem) čj.15029 taj.vel.pěch.	leden 1946	1
20	Námět pro velitelské cvičení u velit. VII. sboru	leden 1946	1
21	Organizace armády - příspěvek gen. A. Fišera	březen 1946	1
22	Vojenský znalecký posudek v trestní věci K.H.Franka	březen 1946	1
23	Porada vyšších velitelů tank. vojska	květen 1946	1
24	Technická komise pro vozy UNRA	červen 1946	2
25	Dohlídka KÚKVS na nakladatelství Naše Vojsko (čj.5856 dův.KÚKVS)	prosinec 1946	2
26	Varia - koncepty gen. Píky (osobních dopisů, poděkování, intervence, svědectví o odbojové činnosti a pod.)	1945-1946	2
	<u>rok 1947</u>		
27	Návrhy na povýšení důstojníků	březen 1947	2
28	Spisy ministerstva zahraničí týkajících se Německa	březen-červen 1947	2
29	Spisy týkající se pplk. Jana Formana, zat. přednosty hl.št., 6.odd.	květen 1947	2
30	Chování Rakušanů za okupace	červen 1947	2
31	Organizační úprava spolupráce mezi 2. a 5. oddělením, vyjádření brig. gen. J. Heřmana	červen 1947	2
32	Zpráva VIII. odboru min. průmyslu ke spisu ČZKS „O zaměstnanosti a udržení leteckého průmyslu“	červenec 1947	2
33	Hospodářská dohoda s Polskem	červenec 1947	2
34	Návrh vládního usnesení o rozšíření pravomocí vládního zmocněnce pro odsun Němců	říjen 1947	2
35	Návrh na budování OPL (obranu proti letadlům) čj.28841 taj.let.	listopad 1947	2
36	Politická situace na podzim 1947 v Turecku - zpráva Dr. Bretholze	listopad 1947	2
37	Návrh na polní řád - letectvo (pplk. Jar. Kašpar)	1947	2

inv. č.	obsah	časové období	karton
38	Zařazení vyšších velitelů	1947	2
39	Početni stavy jednotek okupačních armád v Německu	1947	2

rok 1948

40	Vojenský ústav vědecký - sborník dok. záznamů	1948	2
41	Činnost Jakschova kruhu v Německu a v cizině (důvěrné informace 2.odd. Dr. V. Bretholze)	únor 1948	2

Nedatované materiály

42	Celostátní zpravodajské ústředí - koordinace		2
43	Návrh na vyznamenání sovětských důstojníků Rudé armády a NKVD		2
44	Školení důstojnického sboru - studie gen. Tallavani		2
45	Studie plk. Palečka o našem zpravodajství		2
46	Mapa generální - Kolín, mapa speciální (Brezno nad Hronom, Mošovce -4 slepené)		2

Název fondu: Generál Heliodor Píka

Značka fondu: Píka

Časový rozsah fondu: 1939-1948

Počet inventárních jednotek: 46

Počet kartonů: 2

Inventarizace a úvod: R. Ballnerová, Mgr. Martin Dubánek

Schválil: PhDr. Július Baláž, CSc.

Počet výtisků:

Výtisk číslo: